

ΩΔΗ Σ' ΕΝΑΝ ΩΡΑΙΟ ΘΑΝΑΤΟ

Ὁ Λευκοφόρος, χαῖρε! Ἐοὺ μακρὰ ἀπ' τὴν κατα-
[φρόνια
τῶν τιποτένιων, κί' ἀπ' τῶν σκλάβων τῇ ντροπῇ
Φεύγοντας, ἤλθες πρὸς τὸν ἥσσιο τῶν κυπαρισσιῶν,
πρὸς τὴ Γαλήνη καὶ πρὸς τὴ Σιωπῇ.

Χαῖρε! Μπροστὰ σ' ἐμᾶς ποῦ μᾶς κρατεῖ ἀλυσσό-
[δειους
ἡ Μοῖρα, κί' ἐμπροστὰ σιὸς ταπεινούς,
Τὸ χέρι σου ἔλαμψεν λεύθερο κί' ἐφάνηκε,
Σὰν ἕνας νοῦς.

Ὁραία κί' ἀτάραχη, περήφανη κί' ἐλεύθερη,
γυρμένη, ὦ κόρη, δὲν ξυπνᾷς.

Πὺδ ἀμίλητη καὶ πὺδ λευκὴ ἀπ' τὰ μάρμαρα
τῶν τάφων ποῦ ἀκουμπᾷς.

Ἦλθε σὺν πνεῦμα ἡ αὖρα ἀγάπῃ καὶ ἥρεμα
τὰ μάτια νὰ σοῦ κλείσῃ,

Καὶ μοναχὰ τὸ κυπαρίσσι ἐπάνω σου,
τὸ ἀναμάρτητο κυπαρίσσι,

Τὸ δρόμο δείχνει ποῦ πάει πρὸς τὰ ψηλά,
καὶ ἡ γλῶσση—χαρὰ τῶν ταπεινῶν,

Ἡ γλῶσση, στρωμένη κάτω του ἀπαλά.

Πὺδ ὥραϊο τὸ μαρτύριον εἶναι, ἀπὸ μιὰ ζωῇ
μονότονη ἐδῶ κάτω,

Μὰ ἀπ' ὅλα ἀξίζει πύστερον, ἀπ' ὅλα ἡ στιγμή
ἐνὸς ὥραϊου θανάτου,

Ἐνὸς θανάτου, ποῦ ἔρχεται σὺν μιᾷ πνοῇ ζεφύρου.
Ἀρχαία καὶ δυνατὴ ἡ Φθορὰ.

Πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς καὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς θεοὺς μας γεν-
[νημένη,
τὸ Χάος αὐτὴ τὸ κυβερνᾷ.

Κάθε Ὀλυμπίου τὸ μέτωπο ἐμπροστὰ τῆς κλίνει.

Κί' ἐοὺ τὴν εἶδες νὰ διυβαίνει ἀτάραχη,

Καὶ τὴν ἐκάλειες περήφανα σιμά σου. Ἀ' ἤλθε
[ἐκείνη...

Σ' ἐδέχτηκε σὴν θεοτικὴν γαλήνην τῆς
μικρῇ βυζαντινῇ ἐκκλησίᾳ.

Τῶν κατηλιῶν τὸ ἄλγος φῶς γύρω σου ἀπλώθηκε,
καὶ τοῦ μοσχολιβάνου ἡ εὐωδία.

Κί' ἦσαν σὺν καὶ νέο κί' ἀγνωστο νὰ ἐχάριζε,
καὶ πνευματικὸ δ χιμὸς

Στὴν ὄψη σου, ποῦ ἐγένον μαρμαμένα λούλουδα,
στὴν ὄψη τῇ λευκῇ, ὡς ὅταν φῶς.

Κί' ἀναργιῆσαν τῶν βασανισμένων οἱ ψυχῆς
στὴν ἡρεμία τῆς νυκτὸς,

Καὶ τῶν βασανισμένων ὄλων οἱ ψυχῆς σὲ ὕμνησαν.
— Ὁ χαῖρε, ἐοὺ ποῦ μᾶς ξυπνᾷς.

1. 7. 905.

Α. ΔΑΦΝΗΣ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Ἐνα κρῦο ἔξω διαβόλεμένο. Ὁ Γενάρης δὲ πολί-
τικος δὲν παίζει σὺν ἔρτη φορτωμένος μὲ χιόνια καὶ
παγωνιές. Καλῶς νὰ ὄρση γιὰ ὅσους ἔχουν ξύλα
ἄφτονα στ' ἀμπάρι καὶ γεμάτα τὰ κελλάρια ἀπὸ
λογιῶ λογιῶ φαγώσιμα. Τέτοιος δὲ ἐγώ εἰμι δὲ ἀν-
θρώπινος!

Ποῖος ἀπὸ μᾶς ποῦ γύρω στὴ σεμινέα ἀντικρύ-
ζαμε τὴ λάψη τῆς τῆ ζωοδότρα. ποῖος σκέφτηκε
μιὰ στιγμὸν γιὰ τὴ φτώχεια τὴν παγωμένην, γιὰ
τὴ στυγερὰ φωτιά καὶ τ' ἀδειανὸ κελλάρι;

Καπνίζαμε τὰ σιγαράκια μας, μερικοὶ ζαπλω-
μένοι σὲ κουνιστὲς καρέκλες, καὶ μερικοὶ στὸ πάτω-
μα, πᾶνω σὲ πλοῦσιο ἀτζέμικο χαλί καὶ πουπουλι-
νια μαξιλάρια, καὶ κουβεντιάζαμε σὺν πάθαμε νὰ
ὄνειροπλίκουμε.

Εἴμασταν ὅλοι φίλοι παιδικῆς καὶ μαζεδοῦ-
μασταν ἔτσι συχνὰ νὰ τὰ πῶμε μὲ τὴν ἡσυχία μας.
Κάποιος εἶχε σβύση τὴ λάμπα. Καλὴ ἰδέα. Ὅλοι
γύρω φωτολουστῆκαμε μὲ τὴ γλυκεῖα τὴ λάψη τῶν
ξύλων πᾶνθ' ἀδιάκοπα στὴ σεμινέα. Στὶς σκο-
τεινὲς γωνιὰς τῆς κάμαρας βρῖσκονταν τοῦ καθενὸς
τὰ περσμένα. Ποῦ καὶ ποῦ σκηνὲς παλιῆς ἀφῆνον-
τας τὴ σκοτεινὰ ἐρχόντανε γύρω στὴ φωτιά, ἀνῆ-
θ' ἀπ' ἔλαμψαν σὲ λίγο ἀνακατωμένες μὲ τίς φλό-
γες ποῦ μπροστὰ μας χοροπηδοῦσαν.

Κάποιος μίλησε γιὰ φαντάσματα κ' ἔτσ' ἄρ-
χισε καὶ παλεῖ ἡ κουβέντα, ποῦ γύρισε σὲ λίγο σ' αὐ-
τὲς τίς παράξενες ὁπτασίαις ποῦ ἔξαφνα, στὰ καλὰ
καθόμμενα, φέρνουνε μπρῶς στὰ δλάνοιχτά μας μάτια
κανένα δικό μας ποῦ ψυχραχὰ χιλιάδες μίλια μα-
κριὰ τὴν ἴδια κείνη τὴ στιγμή.

Ὁ καθένας εἶχε καὶ μιὰ ἱστορίαν, ἀληθινὴν ἢ
ψεύτικαν πιά Θεὸς κ' ἡ ψυχὴ του. Μονάχα ὁ Μι-
κὲς δὲν ἐβγάζε τσιμουδιά.

— Βρὲ Χιώτη, διάντρου γιέ, κάποιος τοῦ φωναίζει
ποῦναι καὶ τὸ δικό σου τὸ παραμῦθι; μπᾶς κ' εἶδες
καὶ σὺ κανένα καλικάντζαρο ποτέ σου;

— Ἐγώ, ἀπαντᾷ ὁ Μικὲς, ἔχω μιὰ ἀληθινὴν ἱστο-
ρίαν νὰ σᾶς πῶ, ἕνα φάντασμα ποῦδ' ἀπ' αὐτὰ μου τὰ
δύο μου μάτια.

— Βρὲ ἀνὰν, Σιὸρ Μικέ, καὶ ζῆς ἀκόμα;

— Ἀκούστε πρῶτα κ' ἔπειτα λέτε τίς ξυπνά-
δες σας.

Σωπάσαμε κι ἄρχισε μὲ σοβαρό.

— Ὅπως ξέρετε ἔφυγα μικρὸς ἀπ' τὴ Χιό, καὶ
τὴν τελευταίαν φορὰ εἴμαινα ὀχτὼ ὀλόκληρα χρόνια μα-
κριὰ της. Ἄμα τέλειωσα πιά τίς σπουδές μου, κ'
ἔβαλα τὸ δίπλωμα στὴν τσέπη, ἔφυγα γιὰ τὴν ὁμορ-
φή μου πατρίδα χωρὶς κανένα νὰ μνησῶ καί. Ἦ-
θελα, βλέπετε, νὰ τονε πατήσω ξαφνικά. Ἦτανε
βαρυχειμωνιά σὺν καὶ τώρα κ' εἴχαμε φουρτοῦνα
τρικοῦδερτη, καὶ μὴν τὰ ρωτᾷτε τί τραβήξα. Φτά-
σαμε νύχτα στὴ Χιό. Τὰ δύο φανάρια τὰ χρωματι-
στά, στὸ στόμα τοῦ λιμανιοῦ, μοιάζανε σὰ νὰ μὲ
χαιρετοῦσαν καὶ στὸ βάθος φαίνονταν ἀχνὴ ἡ κοι-
μισμένη πόλη ποῦ ἡ θεὰ της μ' ἔκχευε νὰ ξεχάσω
ὅλα τὰ βάσανα τοῦ ταξιδιοῦ, ὅλους τοὺς πόνους,
πίκρες καὶ χαρὲς τῶ χρόνων ποῦ πέρασα στὴν ξε-
νητεία.

Ἄμα πάτησα στὸ ἅγιο χῶμα πᾶνω ἐνοίωσα ἀ-
μέτρητη ἀγάπη γιὰ τὸ καθεὶ νὰ μοῦ πλημμυρᾷ
τὴν καρδιά. Χωρὶς νὰ χάσω καιρὸ πῆδηξα σ' ἐν' ἀ-
μάξι καὶ τραβήξα κατὰ τὸν Κάμπο, τὸν ἀγαπη-
μένο μου τὸν Κάμπο.

Περνοῦσε τ' ἀμάξι τὰ σπίτια μὲ γρηγοράδα

καὶ τὸ τρέξιμο τῶν τροχῶν μὲ νανοῦριζε καὶ μ' ἐρ-
ριχνε σὲ χίλιες δυὸ περασμένες ἐνθύμησης. Νὰ τὸ
παλάτι τοῦ διοικητῆ, νὰ καὶ ἡ bella vista ἡ ἑμορφή
ἀκρογιαλιά μας. Εἶχε πῆς ἡ φουσκοθαλασσὴ καὶ
τὰ κυματάκια τὰ σκούρα δὲ σπᾶναν πᾶ μ' ἀγρίαδα
παρὰ γλυκοφιλοῦσαν ἡμερὰ τὴν ἀμμουδιά. Καὶ τὸ
φεγγάρι τώρα λαμποκοποῦσε ἀσημένιο στὸν οὐρανὸ
κ' ἐβόλεπα ἀντίκρου στὴν Ἀνατολὴ ν' ἀσπρίζουν
ἀσημολοῦσμένα τὰ σπιτάκια τοῦ Τσεσμέ. Ἄλλες
σκηνές, ἄλλα ξεφαντώματα.

Τώρα ἄρχιζε ἡ σειρά τῶ χωραφιῶν, γυρίσαμε
δεξιὰ καὶ σὲ λίγο φτάσαμε στὰ ξακουστὰ τοῦ Κάμ-
που περιβόλια. Νὰ τοῦ Σιὸρ Ζαννῆ, νὰ καὶ τοῦ
Σιὸρ Παντῆ. Ἀκόμα μερικὰ λεγτὰ καὶ ἄσπρο κα-
τασπρὸ φανῆκε φωτολουσμένο καὶ τὸ μαρμαρένιο
σπίτι μας, τριγυρισμένο ἀπ' τ' ἀπέραντό του περι-
βόλι. Φτάσαμε. Ἐκποστῆλνω τὸν ἀμαξῆ καὶ μὴ
καὶ δυὸ πηδῶ πᾶν ἀπ' τὸν τοῖχο. Ἦμουν καλὰ
γυμνασμένος στὸ πῆδημα αὐτό, ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ
ξέφυγα τίς νυχτὲς κρυὰ κρυὰ, πότε γιὰ τὸ
θέατρο, — τί θέατρο πᾶ φανταζέστε — μὰ πὺδ συχνὰ
γιὰ πὺδ ρωμαντικὴ δουλειά. Αὐτὸ μοῦ θυμίζει καὶ
τὸ ξυλοδρόντημα πύργου μὴ νυχτὶς ποῦ στὸ γυρι-
σμοῦ πηδῶντας κατέβηκα σὺν ἀπὸ μηχανῆς Θεός,
ποῦ νομίζετε;... σὺν ὅμο τὸν πλατὺ τοῦ Κῦρη μου,
ποῦ μὲ περιμένει μὲ τὸ ραβδί στὸ χέρι ἀπ' τὴν ἄλλη
τὴ μεριά.

Ἀς ἀφήσουμε τώρα αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο καὶ ἄς
ἐρθοῦμε στὸ φάντασμα.

Ὅλοι κοιμοῦνταν. Ἀνεβαίνω πέντε πέντε τίς
μαρμαρένιες σκάλες, περπατῶ σιγὰ σιγὰ στὸν ἐξώ-
στη γύρω στὸ σπίτι καὶ βλέπω ὅπως στῆς γριῆς παρα-
μάνες τὴν κάμαρα. Σιμῶνα καὶ κοντὰ καὶ τῆνε
βλέπω σκυρτῇ νὰ πλέκη κάλτσες μὲ τὰ προκομμένα
γεροντικὰ της χέρια, σκύδοντας κάπου κάπου τὸ
χιονάτο της κεφαλι, βραχὺ ἀπὸ τὸν ὕπνο. Νυχτερί θάχει
φαίνεται. Χτυπῶ λαφρὰ λαφρὰ στὸ παραθύρι, τι-
ναζεταὶ πᾶνω ἡ κλημένη κι ἀρχίζει νὰ σταυροκοπιέ-
ται σὰ μ' εἶδε σὰ φάντασμα νὰ τῆς γέφυ.

— Χριστὸς καὶ Παναγία!

— Μὴ φοβάσαι, εἶμαι γὼ Μικὲς, ὁ Μικὲς σου,
ἔφτασα τώρα ἀπ' τὴν Πόλιν.

Πήρασε ὥρα νὰ κατὰλάβῃ καὶ νὰ συνέρθῃ,
μ' ἀνοιξε στὸ τέλος τὸ παραθύρι κι ἀρχίσαν τὰ
φιλιὰ.

Δὲ μὲ ρώτησε ποῦ βρέθηκα τόσο ξαφνικά ἡ
χρυσὴ γριουλά. Ἦμουν καὶ μπρῶς της, ὁ γιόκεας της
(ἐκείνη μ' εἶχε βυζάζει) κι αὐτὸ τῆς ἔφτανε. Τί
ἄλλο γύρευε, νὰ μὲ δῇ καὶ νὰ πεθάνῃ.

— Μὰ κόντεψες νὰ τὴν παθῆς ἀπ' τ' ἀλήθεια,
Χρυσούλα μου, μ' ἀπ' τὸ φόβος σου, δὲν εἶν' ἔτσι;
τῆς εἶπα γελαστά. Μπᾶς καὶ πιστεύεις ἀκόμα σὲ
καλομοῖρες;

— Θεὸς παιδάκι μ' μὴν τύχη καὶ σ' ἀκούσῃ ἡ
βλογημένη.

Αἰτίαν γύρευε κι ἄρχισε τὴν ἱστορίαν τῆς και-
νούργιας καλομοῖρας τοῦ περιβολιοῦ ποῦ παρουσιάζ-
ζονταν σαβανωμένη.

Ἦτοτε ἀπὸ μιστὲς ὥρας κουβέντα μὲ πῆγε
στὴν παλιὰ μου τὴν κάμαρα ποῦ πάντα πιστὰ μοῦ
φύλαγε τοιμασμένη.

Ἐπεσα στὸ κρεβάτι καὶ σὲ λίγο νανοῦρίζου-
μουν ἀπ' τὸ τραγῶδι. τὸ μονότονο τοῦ μαγγανοπη-
γαδιοῦ ποῦ τόσες ἱστορίες λέγει στῆς νύχτας τῇ
σιγαλίᾳ, ποῦ τόσος τώρα μὲ συγκινεῖς, γιὰτὶ νό-
μιζα πῶς τὸ τραγῶδι αὐτὸ τὸ πλεγμαμένο μ' ὄλη μου
τὴν παιδικήσιν ζωὴ ἦταν αὐτὴ ἡ πατρίδα μου
ποῦ μοῦ μιλῶσε. Ἔτσι κοιμήθηκα.

Ξάφνου μοῦ φάνηκε σὰ νάτριζε ἡ πόρτα. Ἄνοι-
γω τὰ μάτια μου καὶ τί νὰ δῶ... τρομάρα μου!
Ἀνάμεσα στὰ θυρόφυλλα μιὰ ἄσπρη σκιὰ στέκουν-
ταν, ἀψηλὴ, λιγνὴ, σαβανωμένη. Μοῦρτε φοβερὸς
βραχνᾶς, μοῦ πιάστηκε ἡ φωνή, πνιγόμενα.

Νά την, κουνιέται, περπατᾷ ἴσια κατὰ πάνω
μου, φτάνει στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ μου, ζαρώνω
ἀπ' τὴν ἄλλη τὴ μεριὰ, ἀπλώνει τὰ καλαμένια χι-
ρια της, μαννούλα μου, θά μ' ἀρπάξῃ, μὲ τραβᾷ.
νοιώθω νὰ φύγουν τὰ παπλώματα. Σέρνοντας τὰ
σκεπάσματα μου ἐφυγε καθὼς ἦρθε σιγὰ σιγὰ καὶ
μ' ἄφησε στὰ κρῦα τοῦ κρεββατιοῦ. Τουρτούριζ' ἀπ'
τὸ κρῦο, μὰ ποῦ νὰ τὸ κουνήσω. Τὰ μάτια μου καρ-
φώθηκαν κ' ἐκείνα πάνω στὴν πόρτα ποῦ σφάλιξε,
θαρρεῖς, μονάχη της. Πούσαι, καημένη παραμάννα,
νὰ μέ δῆς.

Ἐφῆξε καὶ τότε μονάχα σφάληξαν τὰ μάτια
καὶ κοιμήθηκα βαθειὰ καὶ ξύπνησα τὸ μεσημέρι.
Ὅλοι μικροὶ μεγάλοι κάμαν ἐφοδὸ στὴν κάμαρά μου.
Ἀφοῦ τοὺς φίλησα καλὰ καλὰ κ' ἔδωκα στὸν κα-
θένα ἀπ' ἕνα μικρὸ πεσκέσι, μ' ἄφησαν νὰ ντυθῶ
γιά τὸ τραπέζι.

Μπαίνω στὴν τραπέζαρία ὅπου βρίσκω ὅλους
γύρω στὸ τραπέζι: καὶ ἡ μητέρα μὲ συστήνει σὲ μιὰ
γριὰ κυρία μὲ τὰ γυαλιὰ, καθισμένη στὸ πλάγι της,
μιὰ καινούργια φίληνάδα της ἀπὸ τὴ Σμύρνη.

Ἐτρώγαν ὅλοι μ' ὄρεξη μεγάλη καὶ στὸ τέλος,
στὸν καφφέ, ἄρχισ' ἡ κουβέντα.

—Φοβερὸ κρῦο, λέγει τότε κ' ἡ Σμυρνια. Χτὲς
τὴν νύχτα πάγωσα τόσο ποῦ γνωρίζοντας ποῦ κα-
νεῖς δὲν κοιμούνταν στὴν πλαγιὴν τὴν κάμαρα πῆγα
καὶ πῆρα τὰ παπλώματα.

Ἀνάθεμά την τὴν παλιόγρια...

Ὅλοι σπάσαμε στὰ γέλια, στὰ τελευταῖα λό-
για τοῦ Μικέ.

—Νά σου, παλιόγριωτε, μᾶς γέλασες ὅλους, ρώ-
ναξε ὁ ἕνας.

—Μᾶς πῆρες στὸ μεζέ, μαργιόλε, εἶπε ὁ ἄλλος.

—Ὡδυνεν ὄρος καὶ ἔτεκεν μῦν, πρόσθεσε καὶ ὁ λο-
γιώτατος τῆς συντροφιάς.

Ἡ φωτιά ξεψυχῶσε στὴ σεμινέα μέσα, κ' ἡ
ὥρα ἦταν περασμένη. Σηκώθηκαν ὅλοι, εἶπαν καλη-
νύχτα καὶ σὲ λίγο ἔμεινα μονάχος ἀντίκρυ στὴ
φωτιά.

Calcutta 29 Ἰουνίου 05

KRISHNA

ΣΟΝΕΤΤΟ

Σὰν τὸ ρυάκι, ποῦ νογᾶς ἀπὸ ψηλὰ
Τάργο — σὰν κουρασμένο — κύλισμά του,
Δὲν τὸ ξανοίγ' ἡ ματιά, μὰ μοναχὰ
Ἀκοῦς τ' ἁρμονικὰ μουρμουρητά του,

Στὸ σιῆθος ἔτσι ἀπόκρυφα, βαθειὰ,
Ποῦ τὸ μάτι δὲ φτάνει ὡς ἐκεῖ κάτω,
Ἀκοῦς καὶ τραγουδάει παθητικὰ
Τὸν ἔρωτα, ποῦ χιτίζει τὴ φωλιά του.

Τὸ ρυάκι πάντα τὸ ἴδιο θ' ἀκλουθᾷ
Μονότονα μιὰ σιγὰ χαλαγμένη.
Τί τὸ μέλλει, τὸ μάτι ἂν δὲν κοιτᾷ;

Ἡ Ἀγάπη ὅμως δὲ ζῇ στὴ μοναξιά,
Θερμοποθεῖ στὸν πόνο ἀδεσφωμένη
Ὁμοιόποδη, ἐρωτόφλογη καρδιά.

Καθδαδάτες 26/5/05

KIRIHN A. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πόλη, 1 τοῦ Ἀλωνάρη 1905

Ἀγαπητέ μου φίλε,

Εἶχα κι ἄλλες ἀνακάλυψες νὰ σοῦ ἀνακοινώσω μὰ τίς
ἀφήνω γιὰ ἄλλοτες. Τώρα καὶ λίγο μὲ τὴ γλῶσσα. Θά
μοῦ ἐπιτρέψῃς ὅμως νὰ μεταφέρω δῶ ὅτι ἀναγκάστηκα
μιὰ μέρα νὰ ἀναπτύξω σένα μου φίλο, σὰν κ' ἐμένα στὸ
φρόνημα καὶ στὶς ἰδέες. Λοιπὸν τοῦ εἶπα πρῶτα
ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ τὴ γλῶσσα ποῦ κάποτες τρώμε
ψητῇ, οὔτε γιὰ κείνην, μὲ τὴν ὁποία τρώμε τοὺς ἄλλους.
Ὁ φίλος μου τρώμαζε στὴν ἀρχή. Προσπάθησα τότες νὰ
διαλύσω τοὺς φόβους σου μ' αὐτὰ περίπου τὰ λόγια. Ἡ
γλῶσσα, γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε «εἶναι ὄργανον συνειδη-
σεως καὶ μέτρον τῆς κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς
καὶ πνευματικῆς, καί... καί... ἀναπτύξεως». Ὁ φίλος μου
τρώμαζε καὶ δεύτερα. Κ' ἐξακολούθησα: Γλῶσσα θά πῇ
καὶ ποῦ ἄλλοῦ μὲν τρώγεται, σ' ἐμᾶς ὅμως δὲν εἶνε δυ-
νατὸ τοῦτο, γιατί—καθὼς τὰ εἶπαμε—εἴμαστε ἐξαιρετικοί.
Ἀντίς λοιπὸν νὰ τὴν τρώμε, μᾶς τρώγει ἐκείνη κ' ἔτσι γί-
νεται ἡ ἀντίθεση «εἶναι πληρωθῇ ὁ τῆς ἐξαιρέσεως νόμος
ὁ λέγων: καὶ ἔσται σοι... κτλ.» Ἡ Γλῶσσα, ὡς ὄργανον
συνειδησεως μοιάζει τῇ μονέδῃ. Δίνει ἕνα πεντάδαρχμο
καὶ σοῦ δίνουν πάντες ὀραχμῶν ψιλὰ. Ἄν σοῦ δύναν μόνον
τεσσάρων θάλασσες στὸ σαρὰφι ὅτι δὲν τὸν καταλαβαίνει.
Εἶναι λοιπὸν αὕτη ἡ πρώτη θεωρία τῆς γλώσσας.

Ἐρχεται κατόπι τὸ μέτρο τῆς ἀνάπτυξης. Ὅτι δηλ.
ἡ γλῶσσα εἶν' ὁ διαδότης τοῦ πλάτους τῆς σοφίας καὶ ἐν
γένει τοῦ πολιτισμοῦ. Ὅτι μπορούμε νὰ πάρουμε μιὰ
γλῶσσα νὰ τὴ στρώσουμε στὸ τραπέζι νὰ τὴ μετρήσουμε
καὶ νὰ ποῦμε τετραγωνικά πόσες πῆχες τραβᾷ τοῦ τάδε
λαοῦ ἡ ἀνάπτυξη. Εἶναι αὕτη ἡ δεύτερη θεωρία.

Ἐχομε κι ἄλλα, πορίσματα αὐτὰ τῶν δύο πρώτων
θεωριῶν. Ὅτι καθὼς τὰ ἀψηλὰ καπέλλα τιμοῦν τὰ κερά-
λια, στὰ ὁποία κάθονται, ἀδιάφορο ἂν εἶναι μὲ ἄγερ-
α παραγεμισμένα, ὅλο ἔτσι καὶ σήμερα φτάνει νὰ μιλή-
σῃ μιὰ γλῶσσα ποῦ ἦταν ἄλλοτες μέτρο κτλ. γιὰ νὰ μπορεῖς
νᾶσαι καὶ σὺ τὸ ἴδιο, ἀδιάφορο ἂν δὲν σκετίζεσαι μὲ τὸν
πολιτισμὸν ἐκείνον.

Ὅτι μιὰ γλῶσσα τότε μόνον εἶναι ἀριστοκρατία, καὶ
ἐπομένως ὑποφερτὴ, ὅταν μιλιέται ἀπ' ὅσο τὸ δυνατό λιγώ-
τερους ἀνθρώπους.

Ὅτι σ' ἐμᾶς, ἐπειδὴ τὸ σύνταγμα κ' οἱ ἱστορικοὶ λό-
γοι δὲ μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ φέροιμε τίτλους εὐγενείας, ἦταν
ἀναγκαῖα μιὰ ἐξοικονόμηση τῆς φοβερῆς ἐλλείψεως, καὶ
βρήκαμε τότες τὴν κ' α' θ' ὅλα τὰ προσόντα καὶ τίς
περγαμνές της, ποῦ μᾶς χειροτόνησε ὅλους Βραγμανικοὺς
λογάδες γιὰ νὰ φεγγοβολοῦμε ἀνάμεσα στὴ σκοτάδι σὰν τὰ
μαργαριτάρια στὴ μύτη τοῦ γουρουνιοῦ.

Ὅτι μ' αὐτὸ τὸ θᾶμα μπορούμε ὅλη νὰ περιφρονοῦ-
με τοὺς βαρύνους, τοὺς κύντηδες καὶ τοὺς μαρκησίους,
γιατὶ πολὺ εὐγενικώτερα εἶναι τῆς καθαρεύουσας τὰ στοι-
χεῖα. Ἐκεῖνοι «βάρβαροι ὄντες καὶ γλωσσικῶς ὑποδεεῖς»
πῆραν τίτλους ἀπ' τῆς βαρβαροσύνης τὰ σπλάχνα θγαλ-
μένους, μὰ ἐμεῖς τοὺς βρίσκουμε σὲ χιλιοχρονιάτικα με-
ταλλεῖα, ὥστε ἐκτὸς τῆς λαμπρότητος ἔχουν καὶ τοῦ πα-
λαιοῦ τὴν ἀξία, σὰν τὰ καλὰ κρασιά.

Μ' αὐτὰ καὶ μὲ ἄλλα κλόνισα τίς πεποθήσεις τοῦ φί-
λου μου. Ἐρχεται τώρα ἡ δική σου σειρά.

Γεῖά σου
ΔΑΜΟΝΑΣ

ΤΟ ΕΡΜΟΚΛΗΣΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Σὰ στήν κορφή σ' ἀνέβω,
ἀγαπητὸ βουνάκι,
καὶ τὸ ἔρμολησάκι
ἰδῶ καμμιὰ φορά,
τοῦ νοῦ μου ἐκεῖ γυρεύω
τὰ ρεῖπια του νὰ σμίξῃ
τὴν πρώτη νὰ μοῦ δείξῃ
εἰκόνα καὶ χαρὰ

Ποῦ εἶταν δοξασιμένο
θεῖο προσκυνητάρι·
βοήθεια καὶ χάρη
εὕρισκαν δι' πιστοί,

καὶ τώρα ρειπωμένο
σὰν ἥλιος πᾶχει σβύση
εἶναι σ' αἰῶνα δύση
μὲ μνήμη σεβαστή.

Μὰ κάποτε στὸ βῆμα
π' ὁ σκῆνος ρίξῃ βάζει
κι' ὁ κίσσαρος σκεπάζει
Ἀγγέλου ζωγραφιά,
σπρώχνει ἐκεῖ τὸ κύμα
ἐρωτικὸ ζευγάρι
τῆς μοναξιάς τὴ χάρη
νὰ εὖρη συντροφιά.

Κ' ἐκεῖ π' ὠραῖο πλάσμα
γέρνει μ' ἀγαθὸ σὺνη
ἀγάπης ἀγιοσύνη
σ' ὀλύγλυκη ἀγκαλιά,
ἀντὶ πιστῶν τὸ ἄσμα
ἀκούς καρδιές νὰ κλαῖνε
τὰ πάθη τους νὰ λένε,
νὰ ζοῦνε μὲ φίδια.

Ποταμός, Κέρκυρα

Σ. Ι. ΠΕΡΟΥΔΗΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΟΥΣ

Εἰς ἕνα μικρὸ χωριὸ εἶχαν ἕνα γέρο παπᾶ—ἕνα
παπᾶ τοῦ χωριοῦ ὅπως εἶναι ὅλοι: οἱ πάπδες τῆς
Ἑλλάδας, ἀπλοὶ οἰκογενειαρχεῖς, ποῦ δὲν ξέρουν νὰ
ξηγήσουν τὸ μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδας καὶ ἂν
τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐκ τοῦ Πατρὸς ἢ καὶ τοῦ Υἱοῦ
ἐκπορεύεται, μὰ ξέρουν νὰ δίνουν πάντα μιὰ καλὴ
συμβουλή, νὰ συμφιλώνουν ἕνα ἀνθρώπου, καὶ νὰ
συχωροῦν ὅλες τίς ἁμαρτίες: γιατί ὁ Θεὸς εἶναι με-
γάλος.

Ἐτυχε νὰ πεθάνῃ ὁ γέρο παπᾶς καὶ στὴ θέσιν
τοῦ ἦρθε ἕνας νέος γραμματισμένος ἀπὸ κείνους ποῦ
ξέρουν νὰ ξηγήσουν τὸ μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριά-
δας καὶ ἂν ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐκ τοῦ Πα-
τρὸς ἢ ἐκ τοῦ Υἱοῦ.

Ὅταν ἦρθε ὁ καινούριος παπᾶς εἰδοποίησε τὸ
ποιμνιὸ τοῦ ὅτι τὴν Κυριακὴν θάκανε διδασχὴ.

Μαζεύτηκε στὴν ἐκκλησιὰ ὅλο τὸ χωριὸ νάκού-
σῃ τί θάλεγε ὁ καινούριος παπᾶς, γιατί ἔως τότε
δὲν εἶχαν ἀκούσει παρὰ τὴ λειτουργία καὶ στὸ τέ-
λος τὸν παπᾶ νὰ βγαίῃ καὶ νὰ λήθῃ: — Ὡποῖος
ἐκλεψε τάρνι ἢ τὴν κατσίκαν τοῦ Γιάννη τοῦ Κώστα
νὰ τὰ φέρῃ σὲ μένα νὰ τὰ δώσω, γιατί ὁ Γιάννης
εἶναι φτωχὸς φαμελλίτης καὶ ὁ Θεὸς δὲ θέλει τὴν ἀ-
δικία καὶ τὰ τέτοια.

Ἀρχισε λοιπὸν ἡ λειτουργία καὶ ὅταν τέλειωσε
τὸ Εὐαγγέλιον βγήκε ὁ καινούριος παπᾶς νὰ βγάλῃ
λόγο. Ἐλεγε ὁ γραμματισμένος, φώναζε, ἔκανε σκῆ-
ματα μὲ τὰ χεῖρα κ' οἱ χωριάτες πρόσεχαν, τὸν
κοίταζαν στὸ στόμα χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὸν κατα-
λαβαίνουν τί ἔλεγε. Μὰ ὁ παπᾶς δὲν ἤθελε μονάχα
νὰ τὸν προσέχουν, ἤθελε καὶ νὰ τοὺς συγκινήσῃ,
καὶ δὲς του φωνές καὶ δὲς του σκῆματα, μὰ γιὰ
μεγάλῃ του φούρκᾳ ἔβλεπε πὼς δὲν μπορούσε νὰ τοὺς
συγκινήσῃ.

Τοῦχε ξεραθεῖ ὁ λάρυγγας κ' ἔβλεπε πὼς οἱ χω-
ριάτες ἀρχίζανε νὰ κουράζονται: ἔρρηξε μιὰ ὑστερη
ματιά τριγύρω θυμωμένος ποῦχε νὰ κάμῃ μὲ τέτοια
ζωντοβόλα, ὅταν σὲ μιὰ ἄκρη βλέπει ἕνα γέρο ποῦ
τὸν κοίταζε μέσ' τὰ μάτια τρυφερώτατα καὶ ἔκλαιγε
ἀδιάκοπα. Ἡ καρδιά τοῦ παπᾶ ἔγινε περιβόλι καὶ